

Lakatos Nikolett Egy cigány lány útja az egyetemig

Kicsit elveszettnek érzem magam ezeket a sorokat írva, de igyekszem legjobb tudásommal megfogalmazni ezeket a szerteágazó gondolatokat, amiket Tiszavasvári idézett fel bennem. Azt hiszem, ezeknek a gondolatoknak a legfontosabb kiindulópontja az, hogy ki vagyok én, és

mennyire vagyok önazonos (vagy mennyire nem).

Lakatos Nikolett vagyok, és a Károli Gáspár Református Egyetem anglisztika szakos hallgatójaként csatlakoztam a kutatócsoporthoz. Nyilvánvalóan elsősorban a saját kultúrámmal való találkozás volt az, ami húzott errefelé. Ízig-veéig cigánylánynak vallom magam, most már büszkén. Régebben nehezen barátkoztam ezzel a “címszóval”. Gyermekként nem értettem. Tudtam, hogy cigány vagyok, hallottam otthon, de nem tanúsítottam neki különösebb figyelmet, egészen az óvodáig. Igen, óvodáig, mert már óvodában is éreztem, hogy valami “baj” van velem, csak nem tudtam megfogalmazni, miért érzem ezt a kirekesztettséget. Az iskola lett ennek a vízválasztója. Soha nem hallottam még ekkora gúnyt abban a kérdésben, hogy “Te cigány vagy?”. Innen csak rossz emlékeim vannak. Gyűöltem az iskolát, tortúraként éltem meg minden napot. Nem voltam egy hangos gyerek, nem mertem kiállni az igazamért, mert idővel elhitték velem, hogy igazuk van. Én magam is úgy gondoltam, hogy koszos vagyok, hogy buta cigány vagyok, hogy nincs helyem itt. Egyfajta elemi düh, taszítás és félelem alakult ki bennem, ha meghallottam azt a szót, hogy “magyar”. Olyan akartam lenni, mint “ők”. Sikáltam a bőrömet, hátha fehérebb lesz, addig a pontig, hogy vérzett a karom – harmadikos voltam ekkor. Abból az iskolából viszonylag hamar elmentem. Elfajult a piszkálás, fizikai bántalmazásba fordult, és súlyos verbálisba, így végül megnyíltam a szüleimnek a sérelmeimről (mert ezekről otthon soha nem beszéltem), és átmentem a “cigány iskolába”.

A másik iskolában sem volt jobb a helyzet. Ott én voltam a “sátoros”. Egészen addig nem is gondoltam, hogy vannak “más” cigányok. A romungro-oláh cigány szembenállás itt bontakozott ki előttem. Minden akkor változott meg, amikor Budapestre költöztünk. Az általános utolsó éve egy álom volt. A közösség azonnal befogadó volt, mai napig vannak értékes barátságaim abból az időből. Életemben először éreztem magam egy társaság részének. Nyilván a sérelmeim megmaradtak, de a nyolcadik osztály egy örök jó emlék számomra.

Az én életem nem egy tragédia, nem egy szomorú történet. Elvégeztem a gimnáziumot, sikeresen leérettségiztem, bekerültem az egyetemre, és most élem az egyetemista huszonévesek mindennapjait. Dolgozom, vannak barátaim, és rengeteg élménnyel gazdagodtam ezen évek során. Nem szándékom panaszkodni, valahol úgy érzem, a legkitekertebb módon, de hozzám tett mindaz, amit megéltem. Azért tartottam fontosnak megosztani, mert nem egyedülálló. Az én gyerekkorom egy átlagos, a középosztályt erősítő cigány kislány élete – vagyis, ha az egzisztenciát tartjuk szem előtt, akkor nem is olyan rossz. Egy átlagos cigány

gyermek életében, az én gyerekkorom iskolai élményei, iskolai történeteim nem szokatlanok. Számukra az ilyesmi nem újdonság, nem meglepő. Ezen kell változtatnunk.

Ha van valami, amit megtanultam az évek alatt, az az, hogy a cigány-magyar együttélés feltételei nem feketék és fehérek. Nincs egy konkrét módja annak, amitől ez jobb lesz. Ezt a helyzetet csak az értheti és kezelheti jól, aki mélyebbre tud és mélyebbre akar látni a felszínél. Tiszavasvári számomra egy keserédes élmény. Kicsit olyan, mintha visszacsöppennék a gyerekkoromba. A történetek hasonlóak, igenlő és megértő tekintetekre találok egy-egy visszaemlékezésnél. Szeretném azt hinni, hogy a Tiszavasváriban való kutatásunk segíthet nekem is abban, hogy elengedjem a múltat. Szeretném, ha ez az eredendő érzés, hogy nem vagyok elég jó, csak azért, akinek születtem, megszűnne.